

sumere cogitabat. Nec dubium quin eo prætextu, tamquam Servator ab omnibus adjutus ac susceptus fuisset; itaque cum Tartaris secreta habebat consilia, illis favens, ut sibi prodesset. Hoc autem tempore, quando in Fokien irrumpebant, totius belli Dux à Lunguvo declaratus fuerat; omnes exercituum Duces illius erant vel fratres, vel affines; milites omnes illius obsequio addicti. Ab hoc ergo admissi sunt Tartari: unde non mirum, si Provinciam Fokien ingressi, illum Regis titulo donarint, Pingnan Regem constituentes (quod Pacificans Austrum sonat) ac multis aliis honoribus ornantes, ut facilius deciperent: fortassis enim illius mens eos non latuit, vel ex magna, qua pollebat, potentia suspicabantur quod erat; illum videlicet aspirare ad summa: vim tamen contra illum adhibere ausi non sunt; quinimo toto tempore, quo in Fokien Tartarorum Regulus militum Dux mansit, honorifice eum habuit, munera sæpe transmittens, ac splendidis excipiens conviviis, eidem insuper Fokien & Quangtung Provincias regendas promittens. Iam ergo se Austrarium Provinciarum regimen solidum ac stabile obtenturum cogitabat; sed longe aliud accidit. Cum enim Regulus Tartarus ad Peking redire vellet, Sinarumque Præfecti (ut mos est) omnes illum convenirent ad valedicendum, ac per aliquod itineris spatium comitarentur ac deducerent, hoc ultimum urbanitatis officium Iquon sive Chinchilungus, sui omnique adeo periculi securus, etiam præstitit: ita cum paucis, classe in portu Focheu Metropolitanæ relictæ, Regulum Tartarorum adiit, ac comitatus est: sed cum valediceret, & jam abeundi peteret facultatem, à Regulo invitatus est ut secum ad Imperatorem in Peking iret, ubi majores honores splendidis verbis promittebantur. Multis hoc iter excusavit: sed ire tandem coactus fuit; & hac arte captus est, qui alias armis vix capi potuisset. Etiamnum in Peking arcta detinetur custodia: quia illius filius ac fratres, cum captum audirent, classes repetivere, quibus mare Sinicum infestant hætenus. De quibus infra aliqua dicenda occurrent.

*Tartari
mira ar-
te pyra-
tam deci-
piunt, ac
capiunt.*

*Vincun-
tur Tar-
tari in
Quangsi.*

Alter interea exercitus, qui per mediterranea in Quangtung pervenerat, inde Quangsi Provinciam invasit. Sed hic arma, quorum vel nomen Sinis timendum fuit, egregie retusa sunt; & unde minime cogitabant Tartari, victoriæ obicem repererunt.

Erat forte Quangsi Provinciæ Prorex Khiu Thomas, Christianis sacris initiatus, & summam militum hujus Provinciæ Præfecturam Ching Lucas obtinebat, cujus familia, jam à quinta progenie, non minus Imperatori Sinico strenue, quam Christo militabat. Hi ergo quamplurimis militibus ac Ducibus congregatis, qui ex aliis Provinciis in Quangsi confugerant, communibus armis Tartaros vinci posse ostenderunt. Nam postquam jam Tartari aliqua hujus Provinciæ loca occupassent, illos magna strage affectos vicerunt: imo Quangtung vicinam Provinciam ingressi, Occidentalem illius partem recuperarunt. Post hæc, ut caput haberent pro quo pugnarent, ac cujus auspiciis regerentur, reliquosque Sinas promptiores & alacriores ad communem patriæ defensionem allicerent, Regulum ex Taiminga Familia, Vanliei Nepotem, qui in Queilin, Quangsi Provinciæ Metropoli sedem habuit, in Imperatorem elegerunt, qui Iunglieus dictus est. Hic in Quangtung Provinciæ nobilissima Charking urbe Imperialem fixit sedem, & hætenus utcumque feliciter contra Tartaros pugnavit. Apud hunc maximus Eunuchus, Pang Achilles dictus, Christianis est sacris initiatus, à multo tempore ita Christo serviens, ut nomine ac re semper hætenus se verum Christi cultorem ostenderit; quod ut melius ageret, apud se Patres è nostra Societate habuit: inter quos est R. P. Andreas Xavier (cujus agnomen proprium est Coffler,) Austriacus, & R. P. Michael Boym Polonus; quorum opera frequentissimi hic ad Christi ovile accesserunt; inter quos, ipsa Imperatoris Mater, Vxor, ac filius, totius Imperii heres; qui Constantinus dictus est, & cui à bonis omnibus adprecandum, ut (favente Deo) alter sit Sinarum Constantinus. Ipsemet Imperator à Fide Christiana non abhorret; sed hætenus Baptismum distulit: permisit tamen ut Regina patrem Michaëlem Boym è nostra Societate Legatum, ad præstandam Summo Pontifici obedientiam, ablegaret, ut Europa jampridem inaudiat. Deus Opt. Max. eam illi concedat felicitatem, quæ longe lateque in omnes redundet Sinas, ad majorem Dei gloriam.

*Iunglieus
fit Sina-
rum Im-
perator.*

*Imperii
heres.
Christia-
nis sacris
initatus.*

Non tantum in Quangsi, sed etiam in Fokien, visi sunt Sinæ animos resumere. Cum enim Tartarorum exercitus ex ea Provincia ad Peking revocatus esset, vix eo pervenerat, quando ex montibus Fokien Provin-

*Latrones
Fokien
Provin-
ciam tur-
bant.*